

Aarhus

Jurriaan van Oortmerssen

Colofon

© 2020 Odyssee Reisgidsen | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2020 Jurriaan van Oortmerssen

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze website mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tweede, geactualiseerde druk, 2020

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Visit Aarhus tenzij anders vermeld

Kaart: UvA-Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn verkrijgbaar via de Odyssee-website en een groot aantal internetplatforms.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen.

Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Odyssee zoekt auteurs

Een passie voor Riga, Moldavië, Extremadura of een andere (onbekende) bestemming aan de randen van Europa of van de wereld? En je wilt er misschien een reisgids over schrijven? Voor meer informatie -en contact- zie www.odyssee-reisgidsen.nl

Volg Odyssee Reisgidsen op Twitter en Facebook

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag: Den Gamle By.

Foto titelpagina: ARoS Aarhus Kunstmuseum.

Foto pg. 5: Binnenstad Aarhus. Foto BigStock

ISBN 9789461230423

Voorwoord

Aarhus is de tweede stad van Denemarken die afgezien van een bruisend stadsleven een prachtige bosrijke omgeving en adembenemende stranden biedt. Vanuit Nederland is het eenvoudig te bereiken via verschillende Deense luchthavens, of via Hamburg met een directe treinverbinding. Aarhus staat bekend als de 'kleinste wereldstad', omdat het een soort miniversie is van een grote internationale stad en is in 2017 de culturele hoofdstad van Europa geweest. De studentenstad heeft een fraaie skyline met interessante architectuur en is heel levendig dankzij zijn grote studentengemeenschap en leuke uitgaansmogelijkheden. Aarhus is misschien niet heel bekend, maar het is zeer interessant voor toeristen dankzij zijn gezellige stadscentrum met uitstekende restaurants, musea en winkelmogelijkheden.

Met name de hippe Latijnse wijk is een aanrader, die uitpuilt van de leuke eettentjes, bijzondere (tweedehands) winkeltjes en designershops. Aarhus heeft ook enkele hele interessante bezienswaardigheden waaronder het wereldberoemde kunstmuseum Aros, Moesgård Museum, de haven en de prachtige Botanische tuin. Daar komen de oeroude bossen (Risskov en Moesgård) en schitterende stranden nog bij waar je heerlijk kunt wandelen, zwemmen en ontspannen. Denemarken is het meest fietsvriendelijke land van Europa. Het is dan ook zeer eenvoudig om het heuvelachtige Aarhus en zijn omgeving met de fiets te ontdekken, want alles binnen en rondom de stad is eenvoudig per fiets te bereiken.

Ook de omgeving van Aarhus is zeer de moeite waard, met het schiereiland Djursland, het Merenhoogland en het eiland Samsø, het groene uithangbord van Denemarken.

Veel reisplezier in Aarhus!

Jurriaan van Oortmerssen

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden, prijzen en dienstregelingen? Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, pensions, campings en dergelijke? Ook dat horen we graag! Stuur een email naar: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Actuele informatie

Updates van de gids Zeeland kun je vinden op de Odyssee website: www.odyssee-reisgidsen.nl/item/aarhus-updates

Inhoudsopgave

Een schets van Aarhus

Aarhus verkennen **7**

Geschiedenis van de stad **9**

Binnenstad

Odyssee's aanraders **12**

Indre By **13**

Ten zuiden van de rivier Aarhus Å **19**

Vesterbro **23**

Universiteitswijk **26**

Aarhus Ø **30**

Frederiksbjerg **33**

Rond de binnenstad

Vejlby Risskov en Egå **35**

Marselisborg **39**

Højbjerg **42**

Brabrand en Viby J **46**

Omgeving van Aarhus

Schiereiland Djursland, Merenhoogland en Samsø **48**

Praktische informatie Aarhus

Reizen naar en verblijven in Aarhus **53**

Overnachten **55**

Eten en drinken **57**

Praktisch ABC **60**

Aarhus verkennen

Your Rainbow Panorama, ARoS Aarhus Kunstmuseum.

Aarhus betekent letterlijk 'riviermonding' en de havenstad ligt dan ook aan de monding van de rivier Aarhus Å aan de oostkust van Jutland. Haar ruim 336.000 inwoners (Aarhusianere) beschouwen Aarhus als de commerciële en culturele hoofdstad van Jutland, het vasteland van Denemarken. De in 1928 opgerichte Aarhus Universitet (Universiteit van Aarhus) - waar zo'n 45.000 studenten een opleiding volgen - is medeverantwoordelijk voor het internationale en levendige karakter van de 'kleinste grote stad van de wereld', zoals de jonge, ruimdenkende bevolking Aarhus, een van de oudste steden van Scandinavië, vaak liefkozend noemt.

Plattegrond van Aarhus

Het stadscentrum (Midtbyen of Aarhus C) bestaat uit de volgende wijken: *Indre By* (de binnenstad inclusief de Latijnse Wijk, verdeeld in twee door de rivier Aarhus Å gescheiden delen), *Vesterbro*, de *Universiteitswijk*, *Trøjborg*, *Nørre Stenbro*, *Frederiksbjerg* en het *havengebied*.

Het gebied bestrijkt zo'n zes bij drie kilometer.

De bossen en stranden zijn te vinden in de buitenwijken die het stadscentrum omringen, zoals: *Vejlby Risskov*, *Egå*, *Marselisborg*, *Højbjerg*, *Brabrand*, *Christiansbjerg* en *Viby J*. Daar bevinden zich onder meer het beroemde Moesgård Museum, Marselisborg Slot en het pretpark Tivoli Friheden.

Omgeving van Aarhus

In deze gids wordt ook de omgeving van Aarhus beschreven. Ten noordoosten ligt het schiereiland *Djursland* (de 'neus van Denemarken'), met onder meer Nationaal Park Mols Bjerge en de kasteelruïne van Kalø.

Het *Merenhoogland*, ten westen van Aarhus, is het hoogstgelegen natuurgebied van Denemarken met vele meren.

Het eiland *Samsø* ten zuiden van Aarhus, is de zonnigste plek van Denemarken en is volledig zelfvoorzienend met hernieuwbare energie. De meeste inwoners produceren hun eigen eten.

Gemoedelijk en levendig

Hoewel de gemeente Aarhus (www.aarhus.dk) zo'n 345.000 inwoners telt, hangt er in de op een na grootste stad van Denemarken een gemoedelijkere en vriendelijkere sfeer dan in de grotere en drukker hoofdstad Kopenhagen.

Die sfeer valt grotendeels toe te schrijven aan de prachtige stranden, bossen en parken die de kuststad kenmerken. Toch heeft Aarhus ook een bruisend en opwindend stadsleven. Die levendigheid dankt de stad mede aan de vele festivals, theaters, muziekpodia, musea en galeries die er te vinden zijn. Niet voor niets was de stad in 2012 gekozen als de *Culturele Hoofdstad van Europa* in 2017. Het bruisende stadscentrum van Aarhus heeft vele gezichten. Het wordt niet alleen gekenmerkt door (eersteklas) restaurants, imposante architectuur en een boeiende kunstscène. Aarhus staat ook bekend als de beste winkelstad van Noord-Europa. De gemeente Aarhus promoot de stad met de slogan: Denemarkens gelukkigste stad. Een voor Denen karakteristieke bescheiden slogan, aangezien Dan Buettner, auteur van *Thrive: Finding happiness the Blue Zone Way*, Aarhus als een van de vier gelukkigste steden van de wereld noemde. Ook *National Geographic* schaar Aarhus onder de tien gelukkigste steden vanwege de hechte gemeenschap en spectaculaire omgeving (zie Kader: Stranden en Bossen in Aarhus). Het *Sustainable Development Solutions Network*, een initiatief van de Verenigde Naties, heeft Aarhus zelfs uitgeroepen tot de meest gelukkige plek ter wereld.

Klimaat

Het weer in Aarhus												
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Max. temperatuur	2	2	5	10	15	19	20	20	17	12	7	4
Uren zon per dag	1	2	4	6	8	8	8	7	5	3	2	1
Dagen met neerslag	18	13	15	13	13	11	13	13	15	16	18	17
Zee-temperatuur	3	2	3	5	10	14	17	17	15	12	9	4

bron: www.klimaatinfo.nl

De genoemde temperaturen (in °C), dagen en uren zijn gemiddelden per maand. De zee-temperatuur is die van het Kattegat

De Noordzee heeft een grote invloed op het klimaat in Århus, waardoor er maar weinig extremen voorkomen. In de zomermaanden is het een aangename 20 graden terwijl in de wintermaanden het kwik gemiddeld rond het vriespunt ligt. Tijdens de winternachten kunnen er echter wel lange periodes met nachtvorst voorkomen. De neerslag is vrij gelijkmatig over het jaar verdeeld en komt op de koudste dagen als sneeuw naar beneden.

Geschiedenis van de stad

Aarhus, gesticht in het Vikingtijdperk, is op Ribe na de oudste stad van Denemarken en daarmee een van de oudste steden van Scandinavië. Er zijn onder meer overblijfselen van langhuizen, vuurplaatsen, glasparels en een weg gevonden die dateren van rond 770. Deze archeologische opgravingen wijzen erop dat de Vikingnederzetting Aros (wat destijds riviermonding betekende en waar de naam Aarhus van is afgeleid) aan de rivier de Aarhus Å veel ouder is dan voorheen werd aangenomen.

Vikingtijdperk (770-1050)

Er wordt verondersteld dat Vikingen besloten om zich hier te vestigen vanwege de uitstekende mogelijkheden voor een handelshaven. De positie in de baai van het Kattegat, de zeestraat tussen Jutland en Zweden, zorgde er immers voor dat de plek eenvoudig te bereiken was vanaf zee. De ondiepe, smalle Vikingschepen konden over de Aarhus Å ver landinwaarts varen, waar ze minder gauw aangevallen konden worden vanaf de zee. In het centrum van Aros lag een begraafplaats waar rond 900 tijdens de heerschappij van Frode, de koning van Jutland, een kerk werd gebouwd. Aros bestond tijdens de Vikingtijd uit een groepje huizen langs de rivier van Immervad tot Meljgade. De nederzetting werd omringd door een in 934 opgeworpen aarden verdedigingswal en slotgracht. Koning Harald Blåtand (Blauwtand) verstevigde deze wal later, wat suggereert dat Aros een belangrijk centrum was voor handel en militaire doeleinden. Het lijkt er sterk op dat er in die tijd in het district Viby in Zuid-Aarhus een koninklijke residentie was. Het bisdom (Reginbrand van) Aarhus werd rond 948 gesticht. De vondst van zes runenstenen uit ca. 1000 wijst op voorspoed van de plaats, omdat deze normaal gesproken alleen door de rijke adel werden gebruikt. Het was een turbulente en gewelddadige tijd waarin de kerk werd platgebrand tijdens een aanval van de Noorse koning Harald III (Harold Hardrada) in 1050.

Stadsuitbreiding (1050-1600)

Aarhus groeide in de middeleeuwen uit tot een welvarend religieus centrum waar veel religieuze gebouwen werden gebouwd. Om te beginnen werd rond 1060 de crypte gebouwd die pas in de jaren '50 van de vorige eeuw tijdens een renovatie onder het koor van de tussen 1250 en 1500 gebouwde Onze-Lieve-Vrouwekerk werd ontdekt. Op de plaats van deze kerk stond eerder al een ander kerkgebouw dat tot de Reformatie in 1536 bekend stond onder de naam Sint-Nicolaaskerk. Dit gebouw werd vervangen door een nieuwe kerk toen de Dominicanen er in 1240 een priorij vestigden. Aan het einde van de 12de eeuw begon de bouw van de Domkerk waarvan de bouw rond 1350 werd voltooid. De stad breidde zich uit buiten de stadsgrenzen. In de 14de eeuw ontstond *Latinerkvarteret*.

In 1441 kreeg Aarhus stadsrechten. De herbouw van de Domkerk in gotische stijl duurde van 1449 tot ongeveer 1500. De kerk ziet er vandaag de dag nog hetzelfde uit als na die verbouwing. Omdat de stad zo snel groeide, werd in 1477 besloten de aarden verdedigingswal te verwijderen. In het begin van de 16de eeuw was Aarhus een van de grootste steden van het land. Tot de Reformatie speelde het stadsleven zich voornamelijk af rond de Domkerk.

Tegenslagen: recessie, pest en branden (1600-1800)

In de 17de eeuw kwamen de koopmanshuizen meer centraal te staan. Om smokkelen te voorkomen, werden er houten stadsmuren, hekken en tolhuisjes gebouwd. In deze periode werd Aarhus getroffen door een recessie. Deze werd veroorzaakt door aanvallen vanuit Duitsland tussen 1627 en 1629, de blokkades en bombardementen waar de stad mee te maken kreeg tijdens de Deens-Zweedse Oorlog (1658-1660) en de voorkeursbehandeling van Kopenhagen. In 1644 ging Zweden zware belastingen heffen; Zweedse troepen bezetten Aarhus verschillende keren tussen 1657 en 1659. De stadsbewoners leden flink in deze periode.

Maar zelfs ondanks andere tegenslagen als de pest en grote stadsbranden, bleef Aarhus een belangrijke stad dankzij haar gunstige geografische ligging die van groot belang was voor de handel. Toch was er pas halverwege de 18de eeuw - toen de handelsvloot uit zo'n honderd schepen bestond - weer sprake van economische groei, met name dankzij de export van graan naar onder meer Duitsland en Noorwegen. De producten waren vooral afkomstig uit het binnenland van Jutland, maar ook uit Amsterdam, Lübeck, Engeland, Frankrijk, Noorwegen (toen nog een deel van Denemarken) en Spanje.

Industrialisatie en havenuitbreiding (1800-1850)

In de 19de eeuw, toen de industriële revolutie in Europa langzaam op gang kwam, raakte de stad steeds minder afhankelijk van Kopenhagen en Hamburg. Tijdens de Napoleontische Oorlogen (1803-1815) werd de haven in 1810 uitgebreid om de toenemende handel de ruimte te bieden. De economie van Aarhus belandde echter weer in een recessie toen Denemarken als gevolg van deze oorlogen Noorwegen kwijtraakte en het land even geen internationale handel mocht drijven. Rond 1830 kwam er een einde aan deze recessie toen de industriële revolutie Aarhus bereikte: de eerste stoomboten voeren van en naar Kopenhagen en de eerste fabrieken met stoommachines werden gebouwd. Als gevolg hiervan begon de stad enorm te groeien. Na aan het begin van de 19de eeuw nog de derde stad van Jutland te zijn geweest, haalde Aarhus in 1840 Randers en in 1850 Aalborg in waardoor het de grootste stad van Jutland en de tweede stad van Denemarken werd. In 1838 vond ook een politieke hervorming plaats en werden er verkiezingen uitgeschreven voor vijftien zetels in het stadsbestuur. Alleen de rijkste *Aarhusianere* mochten volgens de strenge regels aan de verkiezingen meedoen: in 1844 waren dat 174 van de ongeveer 7.000 inwoners.

Het duurde niet lang voordat het eerste verkozen stadsbestuur, dat vooral uit rijke kooplieden en industriëlen bestond, besloot de haven flink te verbeteren. Tussen 1847 en 1861 werd de haven - die tot dan aan de rivier de Aarhus Å had gelegen - aanzienlijk uitgebreid en verplaatst naar de kust aan de noordzijde van de rivier.

Duitse bezettingen (1849-1945)

Ondanks de Duitse bezetting tijdens beide Duits-Deense Oorlogen (tijdens 1849 en 1864), bleef Aarhus doorgroeien. Tussen 1870 en 1901 groeide de bevolking gestaag van 15.000 naar 52.000 inwoners. De stadsmuren werden in 1851 verwijderd om de handel te vergemakkelijken. In 1862 reed de eerste stoomtrein tussen Aarhus en Randers.

In 1900 werd het Aarhus theater (*Teater*) gebouwd, in 1902 de nationale biblio-